

Udělení záchrannářských vyznamenání za rok 2024 | Zabezpečení propadu u Letkova | Exkurze stakeholderů na odkališti v Rožné | Opakovaná likvidace ropoplynových sond u Vacenovic | Příspěvky z našich řad | Energie z fotovoltaických panelů přinese úsporu | Cvičné poplachy v areálu závodu Stráž | Laboratorní tým ověřuje koncentraci metanu v půdě na Dole Barbora | Valná hromada Sdružení v Bílině | Demolice v areálu Dolu Lazy pokračují | Příprava závodu Karviná na období „bez uhlí“

Vedení s. p. DIAMO přeje zaměstnancům, jejich blízkým a obchodním partnerům hezké Vánoce a vše nejlepší v novém roce 2025

Předseda Českého báňského úřadu Martin Štemberka (vpravo) s oceňovanými záchrannáři

Udělení záchrannářských vyznamenání za rok 2024

Ve čtvrtek 28. listopadu 2024 byli v pietním sále záchrannářské expozice Hornického muzea v Landekparku v Ostravě Petřkovických ocenění vybraní báňští záchrannáři. Resortní vyznamenání „Záchrannářský záslužný kříž“ (ZZK) obdrželo z rukou předsedy Českého báňského úřadu Martina Štemberky celkem 28 báňských záchrannářů. Mezi oceněnými byli záchrannáři nejen z HBZS, ale i ze závodů Karviná, Stráž i Příbram.

„Práce báňských záchrannářů je nesmírně náročná jak fyzicky, tak i psychicky. Při každém poplachu, kterých bylo v letošním roce již 149, zpočátku vlastně ani nevíte, jestli se jedná o úraz a nutnost ošetřit zraněného horníka, nebo je to ještě něco vážnějšího. Zvuk sirény, která poplachy ohlašuje, v každém z nás vyvolá nepříjemný pocit, stejně jako houkání sirény sanity nebo hasičů. Okamžitě totiž víte, že se stala nějaká nehoda a záchrannáři jsou ti, kteří musí tuto situaci vyřešit. Musí být připraveni riskovat i svůj vlastní život, aby zachránili život někomu, koho vůbec neznají a možná, že jej nikdy ani neuvidí. Proto vás nesmírně

potěší, když akce dopadne dobře a zachráněný pošle aspoň děkovný dopis, nebo dokonce poděkuje osobně. Ve své čtyřicetileté kariéře horníka – záchrannáře jsem se nikdy nesetkal, že by mi někdo z chlapů řekl: „Já tam nejdu, protože se bojím.“ To však neznamená, že byste neměl mít obavy, strach, respekt. Ten, kdo se nebojí a nemá respekt a pokoru k přírodě, ohrožuje nejen sebe, ale i ostatní ve svém okolí.

Velice mě proto potěšila slova Eminence Dominika Duky, emeritního kardinála, který na mši, kterou sloužil dne 4. 12. 2024 v chrámu sv. Mikuláše v Praze u příležitosti svátku sv. Barbory, patron-

ky všech horníků, vzdal osobně čest práci všem báňským záchrannářům. Bylo mi ctí, že jsem byl na tuto akci pozván a po těch slovech jsem prožíval velkou hrdost k profesi nás – báňských záchrannářů,“ říká ředitel HBZS, Josef Kasper.

Záchrannářský záslužný kříž je resortní medaile, která je udělována za výjimečné zásluhy při záchranně lidského života nebo majetku. Může být udělena i za zvláštní zásluhy o zvýšení odborné úrovně báňské záchranné služby, nebo záchrannářské taktiky, a to při splnění podmínky 10 let činnosti v báňské službě.

Zlatý Záchrannářský záslužný kříž obdrželi:
Petr Hanzelka, Zdeněk Sebera

Stříbrný Záchrannářský záslužný kříž obdrželi:
Ivan Obert, Jiří Oršulík, Radovan Rudický, Martin Szturc, Igor Wiechec

Bronzový Záchrannářský záslužný kříž obdrželi:

Jaroslav Fencel, Dušan Fiala, Miroslav Glajcar, Ivan Gola, Petr Kejnovský, Róbert Kijovský, Martin Medek, Milan Sabo, Leopold Schmid, Jiří Stachura, Miroslav Trawinski, Daniel Vepřovský,

František Volman, Richard Walek, Petr Anderle

Vedení státního podniku všem vyznamenaným blahopřeje.

Tomáš Indrei
odbor komunikace, ŘSP

Gratulace od ředitele závodu HBZS, Josefa Kaspera (vpravo)

Zabezpečení propadu u Letkova

Zabezpečení propadu před jeho zásypem

Naši báňští záchranáři působí po celé České republice. Kolegové ze Závodní báňské záchranné stanice v Libušíně na konci listopadu dokončili práce na zabezpečení starého důlního díla u obce Letkov, která leží v Plzeňském kraji. Zajištění propadu provedli na základě smlouvy s Ministerstvem životního prostředí.

Propad o průměru přibližně 5 metrů a hloubce asi 1,5 metru vznikl na poli zřejmě v důsledku náhlého poklesu zásypu ve zlikvidované jámě, v minulosti využívané k těžbě černého uhlí. V dostupné dokumentaci však o tomto důlním díle nebylo možno dohledat žádné údaje.

Při zabezpečení propadu bylo nejprve nutné odtěžit zeminu do hloubky cca 3 metrů a upravit sklon svahů. Vyhloubenou jámu pak záchranáři vyplnili litým pěnobetonem do úrovně cca jednoho metru pod úroveň okolního terénu. Tím byla vytvořena jakási „zátka“, která zabrání dalšímu poklesům. Následně jámu dosypali do úrovně původního terénu zeminou a ornici, aby plocha mohla být nadále zemědělsky využívána.

Ing. Martin Hahn, směnový technik ZBZS Libušín, vysvětluje: „V ploše propadu jsme poté zhotovili čtyři svislé injektážní vrty do hloubky 30 metrů. Vrtly jsme vystrojili ocelovými perforovanými injektážními trubkami a rozvolněnou horninu pod vrstvou zpevněného zásypu jsme stabilizovali nízkotlakou injektáží cementojílovou směsí.“

Ústí zabezpečeného propadu starého důlního díla a situování injektážních vrtů bylo poté geodeticky zaměřeno. Dotčenou plochu pozemku, včetně přístupové cesty, záchranáři uvedli do řádného stavu a pozemek bude předán zpět jeho vlastníkově a nájemci.

Ing. Hana Volfová
odbor komunikace, ŘSP

Exkurze stakeholderů na odkališti v Rožné

Svaz měst a obcí České republiky (SMO ČR) a Ostravská univerzita (OU) jsou partnery mezinárodního projektu SAFETY4TMF, jehož cílem je sdílet zkušenosti na mezinárodní úrovni a zlepšit prevenci, připravenost a činnosti při zvládání potenciálních přeshraničních katastrof souvisejících s provozem a správou odkališť, tj. zařízení pro nakládání s těžebním odpadem. Projekt byl zahájen 1. ledna 2024 v rámci dotačního programu Interreg Danube, je spolufinancován Evropskou unií a potrvá do 30. června 2026. V projektu je sdruženo celkem 17 partnerských organizací z 10 zemí podunajského regionu: Maďarska, které je projektovým leaderem, Česka, Bosny a Hercegoviny, Bulharska, Chorvatska, Moldavska, Rumunska, Slovenska, Slovinska a Srbska. Vzhledem k tomu, že nedílnou součástí projektu SAFETY4TMF mají být vedle tvorby metodik, strategií a krizových plánů také workshopy, konference, kulaté stoly a návštěvy vytipovaných zařízení pro nakládání s těžebním odpadem, byl řešitelským týmem SMO ČR za tímto účelem osloven státní podnik DIAMO, který je významným správcem odkališť po těžbě a zpracování nerostných surovin v majetku státu na celém území České republiky.

Státní podnik vyšel žádosti vstříc a pro stakeholdery tohoto projektu uspořádal jednodenní workshop v areálu provozního úseku Chemické úpravy závodu Příbram v Rožné, který úspěšně proběhl ve čtvrtek 24. října 2024. Akce se zúčastnily téměř dvě desítky zástupců municipalit, orgánů státní správy, státního odborného dozoru, hasičského záchranného sboru ČR a dalších institucí. Naši kolegové, Ing. Miloš Veselý, vedoucí referátu

tu správy odkališť a Ing. Jiří Váša, vodohospodář – oddělení životního prostředí, seznámili účastníky s historií a provozem odkaliště K I (VD Dolní Rožinka) a K II (VD Zlatkov) a prezentovali systém a výsledky monitorování složek životního prostředí v jejich okolí. Významná byla pro stakeholdery také informace o provádění technickobezpečnostního dohledu nad odkališti, coby vodními díly II. kategorie, včetně jeho výsledků, kte-

Workshop v areálu Chemické úpravy v Dolní Rožince

ré představil pan Ing. Vít Rainer ze společnosti Vodní díla – TBD, jediné organizace v ČR pověřené k tomuto výkonu ústředním vodoprávním úřadem. V průběhu prezentace probíhala živá a smysuplná diskuse, zejména v kontextu s nedávnými povodněmi.

A protože je lepší jednou sám vidět než stokrát slyšet, následovala prohlídka samotného, dosud činného a neuzavřeného odkaliště K I s odborným a poutavým výkladem Ing. Veselého, která stakeholderům umožnila přesvědčit se o prezentovaných informacích na vlastní oči přímo in-situ.

Na závěr workshopu pan profesor Pavel Danihelka (OU) nastínil, co již bylo v rámci projektu řešeno a jaká témata by mohla být dále otevřena. Paní Mgr. Martina Lehmannová (SMO ČR) představila další fáze projektu SAFETY4TMF a význam komunikačního propojení mezi městy, obcemi a provozovateli odkališť. Sdělila také, že z návštěvy v podniku DIAMO si odnášejí bližší poznání systému zajištění odkališť – vodních děl, který spolu s propracovaným technickobezpečnostním dohledem je v České republice na vysoké úrovni a mohl by být projektovým partnerům z ostatních zemí představen jako inspirativní příklad „best practice“. Za vstřícnost, bezvadné organizační zjištění, skvělý oběd a úžasné koláčky tlumočila podniku DIAMO, především pak všem kolegyním a kolegům z provozního úseku Chemické úpravy v Rožné, upřímně poděkování.

Poznámka: stakeholder = zainteresovaná osoba, účastník

Ing. Pavel Vostarek
vedoucí odboru ekologie, ŘSP

Opakovaná likvidace ropoplynových sond u Vacenovic

V minulosti probíhala na jižní a střední Moravě intenzivní těžba ropy a zemního plynu. Její nežádoucí pozůstatky nejsou v krajině na první pohled patrné, na ekologii a bezpečnost jsou však jejich dopady zásadní. Tyto pozůstatky nebyly vždy správně zlikvidované, proto je nutné v současné době dodatečně provádět nápravná opatření. V případě sond se jedná o tzv. relikvidaci (tedy opakovanou likvidaci), v případě kontaminovaných zemín se jedná o sanaci. Problematika se týká rozsáhlého území, na kterém pracují odborníci z našeho referátu v Hodoníně. Staré sondy po těžbě ropy a zemního plynu se vyskytují také v oblasti významného ropoplynového obzoru Vacenovice s bohatou geologickou historií, pro kterou jsou ekologickými zátěžemi. V současné době probíhají práce na relikvidaci některých sond v blízkosti obcí Vacenovice a Mílotice v okrese Hodonín.

Průzkum oblasti byl zahájen již v roce 1929 vrtem Vacenovice I., který v hloubce 111 m navrtal ložisko plynu. Významná těžební činnost probíhala zejména v 50. letech minulého století. Na ložisku Vacenovice bylo vyhloubeno okolo 230 sond, přibližně u 180 z nich byl zaznamenán přítok ropy nebo zemního plynu. Průměrná těžba ropy na jednu těžební sondu tehdy činila zhruba 260 tun. K postupnému uzavírání těžby došlo v 60. letech minulého století. Likvidace sond nebyla prováděna tak, aby účinně zabránila výstupům metanu prostřednictvím sond na povrch. Většina sond je proto riziková z hlediska kontaminace zemin ropnými látkami a případného znečištění mělkých vodních zdrojů. Primárním rizikem jsou

ale úniky metanu, které ve směsi s kyslíkem přináší rizika výbušného prostředí. Metan pronikající do zemské atmosféry je rovněž jednou z nejvýznamnějších příčin nežádoucího skleníkového efektu.

Reálné úniky metanu u několika sond byly natolik intenzivní, že se uvažovalo o využití unikajícího plynu pro výrobu elektrické energie. Jejich vydatnost v čase se však akreditovanými měřeními nepotvrdila.

Tým odborných pracovníků prostudoval historické odborné podklady v archivech, zpracoval výsledky několikaletého geologického průzkumu a vyhodnotil sérii opakovaných plynometrických měření. To vše v kontextu s územními plány obcí Vacenovice a Mílotice umožnilo identifikovat skupinu nejrizikovějších sond.

Akce pracovně nazvaná „Sektor VIII – SEZ Vacenovice“ má tedy definitivně odstranit rizika u 14 sond formou jejich opakované likvidace, současně u tří sond je nutno provést sanační práce. Hlavním cílem prací je přerušení migračních cest mezi ložiskem a zemským povrchem a odstranění jmenovaných rizik spojených s těmito sondami. Vzhledem k charakteru ložiska a v rámci bezpečnosti je nezbytně nutné relikvidační práce na otevřené sondě provádět v nepřetržitém pracovním režimu, tedy i v nočních hodinách a o svátcích.

Úsměvnou zajímavostí je skutečnost, že přítomnost vrtné soupravy, která práce provádí, vždy budí nemalou pozornost. Bezpečné okolí vrtných prací se tak stává častým cílem nedělních odpoledních vycházek nebo prostorem pro pořízení zajímavých amatérských fotografií. Při nočním osvětlení v tomto ročním období může vrtná souprava mnohým a nejenom malým návštěvníkům připomínat gigantický vánoční stromček.

Marek Vybíral st.
vedoucí referátu Hodonín
Bc. Markéta Šimečková
technický pracovník zpracování dat
referát Hodonín, o. z. Příbram

Vrtná souprava

PŘÍSPĚVKY Z NAŠICH ŘAD

Jágr v sukni

V dnešním rozhovoru představíme paní Katku Raselovou, která pracuje na ředitelství státního podniku DIAMO jako sekretářka náměstka pro techniku a služby. Ve svém volném čase se prohání po ledě s hokejkou a naděluje góly. Odhodila na chvilku brusle a hokejku a rozpovídala se o své lásce k hokeji.

Kdo a co tě přivedlo k tomu začít hrát hokej. Přece jen to není úplně obvyklý sport pro holky.

Tím, že mám o 4 roky staršího bráchu, tak jsem pořád byla venku s klukama a hrála s nima vše, ať už to byl fotbal nebo hokej. Když jsme, jako Češi, vyhráli v roce 1998 olympiádu v Naganu, tak jsem si řekla, že se jednou na tu olympiádu taky dostanu :-). A shodou okolností dobrý kamarád mého tatínka v tu dobu pracoval v České Lípě na zimním stadionu, tak mi říkal: „Pojď to s klukama zkusit.“ Protože jsem od malinka vášnivá sportovkyně, tak jsem neváhala ani minutu a už od svých necelých 14 let se proháním po ledě.

S hokejem jsi začínala tedy jako holčička na zamrzlém rybníku?

Ano, vlastně tak nějak se to dá říct. Od malička jsem běhala okolo baráku s hokejkou a tenisákem nebo právě využívala zamrzlé kaluže (ty větší samozřejmě :-)) a rybníky. Ale jak už jsem říkala, aktivně jsem začala hokej hrát celkem pozdě. Tenkrát to ještě nebylo tak obvyklé, že by holky hrály společně s klukama. Byla jsem jedna z výjimek a před každým zápasem to musel trenér soupeře schválit, že můžu hrát, protože jsem byla o nějaký rok starší než ti kluci, se kterými jsem nastupovala.

Za jaké týmy jsi hrála a jaký je tvůj současný?

Začínala jsem v České Lípě (s klukama), pak byl první ženský tým v Děčíně, následovala extraliga v Litvínově a po mateřské jsem přestoupila do Liberce, kde hraji dodnes.

Na jaké pozici v týmu hraješ?

Celý svůj hokejový život jsem hrála na křídlech a od konce loňské sezóny mě trenér začal dávat na centra. Ale pořád jsou to pozice v útoku.

Jak často trénuješ?

S ženským týmem máme tréninky pouze 2× týdně. Nejsme profi tým, tudíž to musíme skloubit s prací, rodinami, mladší holky se školou, což není úplně jednoduché. Ale snažím se to individuálně doplňovat ať už v posilovně nebo na střelnici.

Kdo jsou vaši nejtěžší soupeři?

V téhle sezóně to je jednoznačně Příbram „B“, která je sice v soutěži nováčkem, ale mají tým v extralize a právě ten „běžkový“ tým na zápasy posilují o holky z extraligy, což je pak velmi těžké.

Čeho bys ráda jako kapitánka dosáhla?

Jako kapitánka bych si určitě přála 1. ligu vyhrát. Nicméně, když budu skromnější, tak bych si přála ještě alespoň jednou dovést svůj tým na medailové pozice. Hlavně bych si tedy od všech z týmu přála, aby byly o něco víc houževnaté a vždycky táhly za jeden provaz.

Kdo je pro tebe hokejový guru?

Výborných hokejistů je spousta. Já jsem éra Jaromíra Jágra, který pro mě byl v mládí neskutečný vzor.

Katka Raselová

I když vlastně pořád je. Už taky nepatřím mezi nejmladší na tom zimáku, spíš naopak. A to jeho zapálení a odhodlání se mi hodně podobá. Dru o mnoho víc než ty mladé holky, abych jim pořád stačila a vlastně mě těší, že častokrát musí pořád dohánět ony mě.

Většina hokejistů má před zápasem své rituály. Máš nějaký svůj?

Řekla bych, že žádný úplně speciální nemám. Ale jsou věci, které potřebuji dělat pořád stejně, co kdyby náhodou (smích). Třeba hokejku si musím vždy obalit sama. S tím by můj syn (také hokejista)

chtěl děsně pomáhat, a to jsem mu ještě nedovolila.

V posledním zápase jsi měla ošklivý pád, jak se ti teď daří?

Ano, bohužel je to tak. Mám celkem dost bolestivých zranění, ale i když to bude znít zvláštně, tak jsem vděčná, jak to celé dopadlo a že stojím na vlastních nohách.

Kát'o, budeme držet palce, aby váš tým porážel i ty nejtěžší soupeřky, a děkují za rozhovor.

Bc. Kristýna Hanušová
odbor komunikace, ŘSP

Instalované panely na střeše čistírny odkalištních vod v areálu Chemické úpravy v Dolní Rožince

Energie z fotovoltaických panelů přinese úsporu

V letošním roce se závod Příbram rozhodl připojit k trendu úspor energií ve státním podniku DIAMO a začal v oblasti Dolní Rožínky a v Oslavanech prověřovat možnost umístění fotovoltaických panelů (FVE) na několika střechách vlastních budov.

Ze dvou střech na lokalitě Dolní Rožínka a jedné v Oslavanech jsme po posouzení statikem vybrali pouze střechu čistírny odkalištních vod v areálu Chemické úpravy v Dolní Rožince. Provedli jsme výběrové řízení na dodavatele zařízení, v němž zvítězila s nejnižší cenou firma Tresolis s.r.o.

Po získání povolení od distributora EG.D (Smlouva o připojení) jsme v září zahájili montáž, která byla zdárně dokončena do konce října.

Na střeše je instalováno 102 ks panelů o celkovém výkonu 49,98 kWp. Zařízení je zkompleťované, prozkoušené a čeká se na povolení prvního paralelního připojení od distributora EG.D. Poté uvedeme elektrárnu do trvalého provozu. Veškerou vyrobenou elektrickou energii spotřebujeme v provozu Chemické úpravy. ■

Bc. Filip Sitař
technický pracovník – investice
o. z. Příbram

Laboratorní tým ověřuje koncentraci metanu v půdě na Dole Barbora

Pracovníci atmogeochemické laboratoře závodu Karviná pravidelně monitorují výstupy metanu z horninového prostředí v oblastech s bývalou dlouholetou rozsáhlou hornickou činností. Tentokrát ověřovali výstupy důlního plynu na Dole Barbora na Karvinsku.

Plošný průzkum se provádí v síti 10 × 10 m, kde z každého 1 m hlubokého vrtu pomocí analyzátoru plynu zjišťují přítomnost metanu a oxidu uhličitého. Tento průzkum je nabízen také veřejnosti při za-

kládání nových staveb a slouží jak stavebníkům, tak stavebním úřadům, při územním plánování i navrhování rozsáhlých stavebních projektů. Atmogeochemický průzkum je ověřenou plynomet-

rickou metodou k měření zejména metanu. Tato metoda se užívá v oblastech s doznívajícími vlivy důlní činnosti české části hornoslezské uhelné pánve. Jde o základní a zároveň nejjednodušší způsob, jak zjistit možný výstup metanu na povrch a tím ověřit bezpečnost měřených ploch. ■

Tomáš Indreji
odbor komunikace, ŘSP

Cvičné poplachy v areálu závodu Stráž

V průběhu celého roku probíhají na závodě Stráž cvičné poplachy různého zaměření. Důležitá je připravenost zaměstnanců na zvládnutí mimořádné události a koordinace s ostatními jednotkami záchranného systému.

Říjnový cvičný chemický poplach byl na téma „Únik chloru při stáčení železničního cisternového vagonu na stáčírně chloru v provozním úseku č. 6“. Každý rok se procvičují při cvičných poplasech různé havárie v provozu závodu Stráž, aby si báňští záchranáři vyzkoušeli likvidaci simulované havárie v technologii. Při tomto cvičení mělo dojít vlivem tlaku kapalného chloru a skryté vady k prasknutí hadice s ocelovým opletením, ze které měl masivně unikat chlor do prostoru stáčírny chloru. Toto bylo zajištěno zakoupením celé stáčírny

vyvíječem dýmu, aby záchranáři pracovali ve ztížených podmínkách, jako ve skutečnosti (v nedýchatelném prostředí a tmě).

Naplánované cíle cvičného poplachu byly všechny bezchybně splněny. Cvičný poplach byl vyhodnocen jako jeden z nejlépe připravených i nejlépe provedených ze strany zasahujících báňských záchranářů ze ZBZS Hamr.

Dalším v pořadí byl nácvik mimořádné radiační události. V rámci plánu nácviků zásahových instrukcí proběhl nácvik na téma „Porušení těsnosti technologické

kých zařízení či potrubních řadů v kontrolovaném pásmu – hala č. 4“. Hlavním cílem nácviku bylo ověření a procvičení osob podílejících se na řízení a provádění odezvy. Jednalo se o zaměstnance provozního úseku č. 2, osobu řídící odezvy, báňské záchranáře ZBZS Hamr a dozimetrickou službu OBOZP.

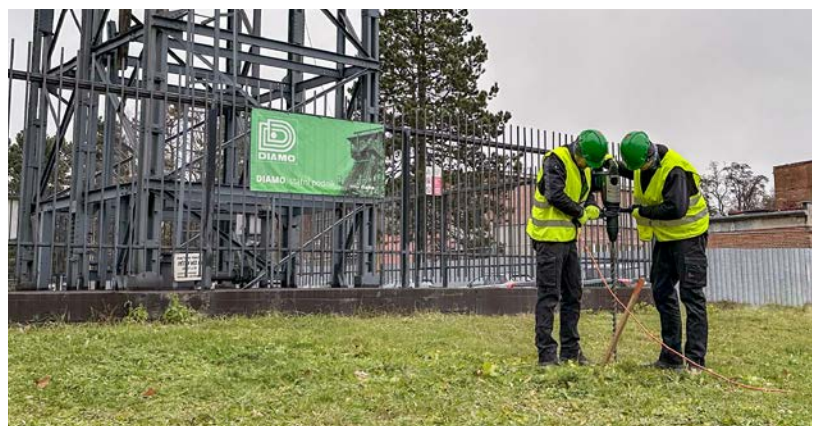
Díky tomuto nácviku jsme se opět ujistili, že jsme na radiační mimořádné události dobře připraveni.

V polovině listopadu se v areálu chemické úpravy ve Stráži pod Ralskem konalo další taktické cvičení všech složek Integrovaného záchranného systému (IZS) z Územního odboru Česká Lípa, které bylo zaměřeno především na vyhledání a zneškodnění nebezpečného ozbrojeného pachatele – aktivního střelce, na evakuaci a záchranu osob z budovy. I toto taktické cvičení složek IZS bylo hodnoceno pozitivně. Zároveň v takto členité budově je pro policisty vždy složité, ale i přes tyto nesnadné podmínky byl zasahujícími policisty zásah proveden velice profesionálně s nasazením vlastních životů. Nezbyvá než na závěr všem zúčastněným policistům, hasičům, zdravotníkům a záchranářům ZBZS Hamr za jejich skvělou a obětavou práci poděkovat. ■

Bc. Petr Cmunt
technický pracovník IV – bezpečnostní technik, o. z. Stráž
Bc. David Böhm
technický pracovník IV – radio-metrie, o. z. Stráž

Spolupráci všech složek IZS prověřilo cvičení v areálu chemické úpravy ve Stráži

Monitorování důlního plynu na Dole Barbora

Valná hromada Sdružení v Bílině

V půli listopadu letošního roku hostilo krásné město Bílina v Ústeckém kraji Valnou hromadu Sdružení hornických a hutnických spolků České republiky, přičemž Sdružení dnes čítá na 38 spolků. Výběr města nebyl náhodný, neboť příští rok se zde bude konat velkolepé setkání hornických měst a obcí České republiky.

Na návštěvě Dolu Bílina (autor: Pavel Virág)

Privítání starostkou města Zuzanou Schwarz Bařtipánovou bylo velmi srdečné a paní starostka nás podrobně provedla přípravou tohoto setkání, kde se počítá s účastí až několika tisíci lidmi. Program valné hromady byl velmi náročný a čítal téměř dvacet bodů, přičemž

nejdůležitějšími body programu byl rozpočet Sdružení na rok 2025, vyhodnocení letošního roku, a hlavně volba předsednictva Sdružení na další období.

Představitelé zúčastněných spolků opětovně do svého čela zvolili staronové vedení v podobě perk-

mistra Václava Dorazila, místopředsedy Vratislava Klaboucha a Jiřího Kunčického, tajemníka Pavla Davida a mincmistra Heleny Tomšovské.

Valná hromada se nesla ve velmi přátelské atmosféře, přičemž jsme využili i nabídky exkurze na Dole Bílina spadající pod Severočeské doly, a.s., kde probíhá povrchová těžba hnědého uhlí. Byli jsme ohromeni nejen technickým zázemím a těžebními giganty ve formě kolesových rýpadel, ale rovněž rozsahem plochy těžby. Ač je hornická činnost mnohdy destruktivní, přináší obživu mnoha lidem, zajišťuje teplo a energie do našich domovů. Sanacemi a rekultivacemi je pak poškozená krajina navracena zpět přírodě k dalšímu smysluplnému využití.

Všem zaměstnancům podniku DIAMO přejeme krásné prožití svátků vánočních a šťastný vstup do roku 2025!

Zdař Bůh!

Za Sdružení hornických a hutnických spolků České republiky Václav Dorazil

Demolice v areálu Dolu Lazy pokračují

V červenci odstřelená skipová věž na Dole Lazy je definitivně pryč. Naši kolegové z Karviné ji rozebrali a materiál z ní vytřídili a odvezli. Teď už se na místě staví betonový poval. Další demolice objektů budou následovat. Práce jsou naplánovány až do poloviny roku 2027.

Tomáš Indrei
odbor komunikace, ŘSP

Areál Dolu Lazy před a po demolici skipové věže

Příprava závodu Karviná na období „bez uhlí“

Jednou z důležitých, ne-li stěžejních, činností závodu Karviná je management nakládání s důlními vodami. Konkrétně se jedná o zajišťování provozu vodních jam Jeremenko a Žofie, které zajišťují čerpání důlních vod v dlouhodobě utlumených oblastech spravovaných bývalým závodem ODRA. Po sloučení bývalých závodů ODRA a DARKOV je čerpání důlních vod novým závodem Karviná zajišťováno i v dosud částečně těžené karvinské části ostravsko-karvinského revíru (též jen „OKR“).

V 90. letech minulého století, kdy bylo rozhodnuto o ukončení těžby černého uhlí na Ostravsku a Petřvaldsku, zatímco v navazující karvinské části měla perspektiva těžby trvat ještě několik desítek let, dostal se ostravsko-karvinský revír z hydrogeologického hlediska do specifické situace. Vzájemné hydraulické spojení všech tří částí OKR v jeho klasickém rozsahu, tedy mezi Ostravou a Karvinou, si vynutilo vybudování dvou vodních jam, které zajišťovaly eliminaci nežádoucích přetoků důlní vody z utlumené části OKR do dosud provozovaných pracovišť na Karvinsku. Tato činnost byla deklarována dohodou z roku 2001 mezi OKD a podnikem DIAMO, s předpokladem jejího trvání do roku 2032, kdy bylo odhadováno dotěžení uhelných zásob na Karvinsku.

V současné době jsme ale svědky urychlení procesu ukončení těžby. Poslední „těžený“ Důl ČSM ve Stonavě má před sebou prakticky poslední rok hornického života. Po dalších cca dvou letech likvidačních prací opustí podzemí poslední pracovníci a účel dohody o ochranném čerpání důlních vod zanikne. To vyvolává otázky ohledně dalšího osudu vodních jam Jeremenko a Žofie, jejichž provoz není levnou záležitostí.

V době budování vodních jam se nepředpokládalo, že by jejich provoz trval i po ukončení těžby na Karvinsku, opuštěná důlní díla měla být zcela zatopena. Po více než 30 letech zkušenosti s likvidací dolů, získaných doma i v zahraničí jak v rámci uhelných, tak rudních revírů, víme, že proces zatápění není zcela bezrizikový, tentokrát ovšem pro povrch terénu. Jedná se jak o rizika bezpečnostní, tak i rizi-

ka environmentálního charakteru. S tímto vědomím byla již před dvěma lety na popud ČBU zpracována „studie zatápění“, která se zaměřila pouze na karvinskou část OKR. V tomto projektu byla hodnocena rizika různého typu a úrovně zatopení, od kterých se tato rizika budou projevovat, přičemž jeho součástí bylo i sestavení hydrogeologického matematického modelu, pomocí kterého byl proces zatápění na Karvinsku definován v čase.

V témže roce bylo vedením tehdejšího závodu ODRA rozhodnuto o zadání obdobné studie, tentokrát pro ostravskou a petřvaldskou část OKR, tedy pro území, které měl závod ODRA ve správě. Koncem roku 2022 byla v garanci tehdejšího odboru ekologie (dnes oddělení životního prostředí) vyhlášena veřejná zakázka a počátkem roku 2023 byla zahájena práce na „Studii zatápění ostravské a petřvaldské dílčí pánve OKR“. Zpracování projektu se ujalo konsorcium tří firem pod vedením VŠB-TU v Ostravě, včetně subdodavatelské účasti německé společnosti G.E.O.S. z Halsbrücke u Freibergu. Studie tematicky i metodicky navázala na práce provedené pro karvinskou dílčí pánve v roce 2022, přičemž pro zpracování byly využity i starší práce na toto téma, které tehdejší závod ODRA zajistil po roce 2021. Celkově se na závěrech „Studie“ přímo podílelo 6 odborných společností, včetně dvou akademických pracovišť (VŠB-TU Ostrava a Masarykova univerzita Brno). Při zpracování studie svým významným dílem přispěli i zaměstnanci bývalého závodu ODRA, především v oblasti stability zásypů zlikvidovaných jam a v problematice „metanových rizik“.

Bývalý Důl Žofie

Studie hodnotí řadu rizikových aspektů vázaných na proces zatápění hornického podzemí, jako jsou ztráta stability zásypů zlikvidovaných jam po jejich nasycení vodou, intenzifikace výstupů metanu a radonu vlivem stoupající hladiny důlní vody, objemové a napěťové změny karbonského horského masívu po jeho nasycení vodou s následnými riziky vzniku indukované seismicity a denivelace terénu (zdvihy nebo dodatečné poklesy). Dále byla hodnocena možnost ohrožení terénu a zóny mělkého vodního oběhu salinní důlní vodou, včetně prognózy dopadů zatopení opuštěných důlních děl na zdroje hromadného zásobování obyvatel pitnou vodou a na staré ekologické zátěže, kterých je na Ostravsku značné množství. Stejně jako v případě „karvinské studie“ byl i v našem případě zpracován matematický model zatápění pro ukotvení procesu zatápění

v čase. Tento model byl sestaven v systému GoldSim™ (USA), doplněném o geochemickou nadstavbu PhreeqC, umožňující prognózy chemického složení důlní vody. Sestavení modelového prostředí zajišťovala německá společnost G.E.O.S., která má s tímto systémem dlouhodobou zkušenost např. ze Severorýnsko-vestfálské uhelné pánve. Zároveň byl v ovládání modelu zaškolen vybraný pracovník DIAMO, aby bylo možno model dále rozvíjet a využívat ve vlastní režii.

Výstupem Studie zatápění ostravské a petřvaldské dílčí pánve OKR bylo vyhodnocení relevance různých druhů rizik spojených s případným procesem zatopení hornického podzemí, určení úrovně hladin důlních vod, od kterých se konkrétní rizikový aspekt bude odvíjet, a prognóza časů, kdy se rizika projeví od ukončení čerpání důlní vody. Dále byl sestaven plán opatření, který by měl eliminovat

nebo omezit případné negativní projevy procesu zatápění na povrch terénu a mělký vodní oběh.

Protože je nutno proces zatápění opuštěných důlních děl řešit v rámci klasické části OKR pro všechny jeho tři části společně a není vhodné kombinovat různá modelová prostředí, pracuje nyní oddělení životního prostředí závodu Karviná na rozšíření modelu i do karvinské části.

Po převzetí „Studie“ byla sestavena pracovní skupina, jejíž náplní je, na základě výsledků studie, navrhnout budoucí způsob nakládání s důlní vodou v OKR. Výsledný návrh bude následně projednán na příslušných místech, zejména na OBU pro území krajů Moravskoslezského a Olomouckého.

Ing. Pavel Malucha, Ph.D.
vedoucí oddělení životního prostředí
o. z. Karviná